

ימי זיכרון וימי הולדת הם ימים יוצאי דופן. החיים שלנו מלאים בתאריכים סימבוליים ובטקסים שקשורים אליהם. שבתות, חגים, ימי זיכרון לאומיים. רוב הימים האלה תפקידם לקשור את הפרט אל הכלל. להפוך את החיים של הפרט לחלק ממשהו גדול יותר – לחיי האומה, לאלוהות, למדינה. ימי הולדת וימי זיכרון (יירצייט) הם שונים כי תפקידם אינו לקשור את הפרט לכלל אלא הם ימים פרטיים. מסיבה זו אנחנו צריכים לעשות את עבודת המשמעות. כי לעומת המשמעות שנכפית עלינו מלמעלה בימים סימבוליים אחרים, הימים האלה, ככאלה, לא מסמלים שום דבר לבד מן ההישג של לחיות עוד שנה או לחילופין להיות מת עוד שנה. הימים האלה מסמלים את העובדה שאנחנו כאן או שהיינו כאן, ואם יש יותר מזה זה אנחנו שמכניסים משמעות בימים האלה. ואמא עושה עבודה לא רעה...

השנה יום הזיכרון של אבא הוא עבורי יוצא דופן מבחינת המשמעות האישית שיש לו. הסיבה לכך היא שחגגתי לפני קצת פחות משבועיים יום הולדת. יום הולדתי החמישים ושניים, שנחגג בקרבה גדולה כל כך ליום הזיכרון של אבא. אני היום מבוגר יותר ממה שהיה אבא כשהלך לעולמו לפני 24 שנה. לכל אחד מאיתנו, הילדים, יש ספירה משלו. כשדיברתי עם אספי ביום ההולדת שלי הוא אמר לי שהוא חי יותר שנים בלי אבא מאשר עם אבא. ביום ה- 29 במאי 2020 אני חייתי יותר מאבא.

אבא היה ועודנו דמות מאוד משמעותית בחיים שלי. אבא היה אדם מאוד דומיננטי והוא משמעותי בחיים של כולנו – אמא, הבנים, החברים הקרובים שנמצאים פה. אבל אני חושב שאצלי יש לזה נופך מיוחד. דבר מה נוסף. אני הבכור עם כל המטען שהבכורה נושאת, כולם אומרים שאני דומה לאבא בתכונות אופי מסוימות, ויותר מכל אני היחיד שהלך בדרכו. וזה לא שהתכוונתי לעשות את זה. למעשה, התכוונתי לעשות הכל חוץ מזה וכמו בטרגדיה יוונית (בלי החלק הטראגי) האלים התוו לי דרך שונה ממה שהתכוונתי. אני התכוונתי ללמוד מזרחנות, ערבית ומדע המדינה ולעבוד במשרד החוץ. ואז כשנרשמתי לאוניברסיטה למזרחנות, ערבית ומדע המדינה, אבא רשם אותי ללימודי משפטים. וכשהתקבלתי למשפטים הוא אמר לי: אני מבין שאתה רוצה ללכת למשרד החוץ וזה בסדר גמור, אבל למה לשים את כל הביצים בסל אחד. אני מבטיח לך שמשרד החוץ יקבל גם משפטים. זה נשמע לי הגיוני אז הלכתי ללמוד משפטים. ואז התקבלתי לקורס צוערים, אבל כבר לא יכולתי ללכת בגלל שהשנה הייתה 1995, רבין נרצח וביבי עלה לשלטון ומבחינה פוליטית כבר הייתי עמוק בשמאל (לא מספיק עמוק בשבילי ישי אבל די עמוק). והחלטתי לנסוע ללמוד דוקטורט בסוציולוגיה. ואחרי שהתקבלתי לתכנית

הדוקטורט במחלקות לסוציולוגיה מצוינות בארה"ב, ורד הבינה שדוקטורט בסוציולוגיה לוקח שש שנים ואמרה לי "לא יקום ולא יהיה. אני לא נוסעת לכל כך הרבה זמן". אז הלכתי לעשות דוקטורט למשפטים במקום. and the rest is history.

מצאתי את עצמי עם דוקטורט במשפטים מלמד בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, וכיום סגן הדקאן של הפקולטה, אותה פקולטה שאבא לימד בה וניהל אותה ביד רמה לפני כעשרים וחמש שנה. וזו המתנה הכי גדולה שאבא נתן לי בחיים ואני מודה לו על זה יום יום ושעה שעה. כי אין מקצוע יפה יותר מהמקצוע המשפטי. ואני פוגש את אבא יום יום. אבא מציץ בי מהקיר שבחדר הישיבות, ומהשידה מאחורי אורלי כאשר אני נכנס למשרד. אני פוגש יום יום בעבודה אנשים שעבדו גם עם אבא – אורלי האהובה שלנו, ורית המהממת. והקולגות שלי כולם עבדו עם אבא או למדו אצל אבא – החל מנילי כהן שהתקבלה עם אבא לפקולטה, עבור דרך נשיא האוניברסיטה אריאל פורת, וחנוך דגן שהיו מרצים צעירים כשאבא היה הדקאן, וכלה בחברים הטובים שלי ישי בלנק, רועי קרייטר ואחרים שכולם היו תלמידים של אבא. אז אני מוקף באבא ושומע סיפורים שחלקם הפכו כבר למיתולוגיה פקולטית על בסיס שבועי. אבא מלווה אותי כל הזמן והוא חלק בלתי נפרד מהחיים היומיומיים שלי.

אני מודה שפעם זה הפריע לי. שהשאלה הראשונה של כל משפטן שפוגש אותי היא תמיד האם אני קשור לאריאל רוזן צבי וכשהם שומעים את התשובה הם פוצחים בנאום על כמה אבא השפיע על החיים שלהם. היום זה נעים לי. אולי בגלל שבגרתי אולי בגלל המעמד העצמאי שרכשתי בעולם המשפט, ואולי בגלל שכבר הספקתי לסגור את כל החשבונות הפתוחים שהיו לי עם אבא (חלקם באופן פומבי מדי). תהיה הסיבה אשר תהיה, אני כבר לא בורח מהצל של אבא אלא מחבק אותו ולפעמים אני מוצא את עצמי אפילו מחפש אותו. אני נהנה לשבת עם אורלי ורית או עם חנוך ואריאל ולשמוע ריכולים על אבא ועל תור הזהב של הפקולטה בזמן הדקאנות שלו ואני שמח כשהוא מלווה אותי כל בוקר בבואי לעבודה ובצאתי ממנה.

אז תודה רבה לך אבא על המתנה שהענקת לי. תנוח בשלום על משכבך. אני עוד מעט מצטרף אליך.